

Raadsvoorstel

Onderwerp	Nota Onderhoud openbare ruimte
Zaakid	2022-084345
Auteur	Frank Maurits +31793469821 F.J.Maurits@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	A. Quentin
Portefeuillehouder	Wethouder Van der Meer
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	28 november 2022. In haar rol als toezichthouder dringt de provincie aan op een actuele nota onderhoud openbare ruimte.
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	Raadsbesluit Actualisatie beheervisie openbare ruimte 2016-2021 Raadsbesluit Perspectiefnota 2023
Samenvatting	De Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 geeft inzicht in de benodigde budgetten om dit kapitaal van de gemeente duurzaam in stand te houden. Deze nota is bedoeld om onderhoudsachterstanden (kapitaalvernietiging) te voorkomen en verantwoord om te gaan met publieke middelen. Deze nota vervangt de beheervisie openbare ruimte 2016-2020 zoals bedoeld in artikel 19 van de Financiële verordening 2021. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is daarvoor het wettelijk kader. Deze nota bepaalt de budgetbehoefte voor de komende 40 jaar. Op basis van actualisatie van hoeveelheden en eenheidsprijzen voor groot onderhoud en vervanging bij einde levensduur. Het betreft door de gemeente beheerde wegen, kunstwerken, groen, bomen, spelen, verkeerslichten, openbare verlichting en water in de openbare ruimte. Riolering is geen onderdeel van deze Nota. Hierover komt binnenkort een nieuwe nota. Via de perspectiefnota 2023 is extra budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud van de openbare ruimte. Voor 2023 t/m 2026 blijven de exploitatielasten van deze Nota Onderhoud Openbare Ruimte binnen het beschikbaar gestelde budget. De rentelasten kunnen gedekt worden binnen programma Overzicht Algemeen Dekkingsmiddelen.
Bijlagen	1. Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2. Begrotingswijziging

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Nota openbare ruimte
2022-084345

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 oktober 2022

besluit

- 1 De Beheervisie Openbare Ruimte 2016-2020 in te trekken;
- 2 De Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 vast te stellen;
- 3 De kosten van vervanging van beschoeiingen en natuurvriendelijke oevers te activeren, af te schrijven in 40 jaar en op te nemen in de Nota waarderen, activeren en afschrijven;
- 4 Ten behoeve van het onderdeel vervanging kapitaalgoederen extra Investeringsbudget beschikbaar te stellen: voor 2023 € 2.737.378,-, voor 2024 € 2.797.876,-, voor 2025 € 2.257.877,- en voor 2026 € 2.257.877,-;
- 5 De uit beslispoint 4 voortvloeiende rente- en afschrijvingslasten (kapitaallasten) in de begroting op te nemen;
- 6 De kapitaallasten te dekken uit het beschikbare budget in de begroting;
- 7 De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Over de onderdelen 3 tot en met 7 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 19 december 2022

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Op basis van de financiële verordening dient de Nota Onderhoud Openbare Ruimte geactualiseerd te worden. De provincie Zuid-Holland houdt toezicht op de gemeentelijke financiën en heeft gevraagd om de actualisatie van de vorige nota Beheervisie openbare ruimte 2016-2020 'Samen werken aan de stad'.

Uitgangspunt in deze nota is het instandhouden van de bestaande kapitaalgoederen, om kapitaalvernietiging te voorkomen. Het op korte termijn vaststellen van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte en de bijbehorende begrotingswijziging is noodzakelijk om de budgetten voor groot onderhoud en vervanging van de bestaande kapitaalgoederen te borgen.

Deze Nota gaat uit van de kosten passend bij het bestaande beleid op basis van onderhoudsbehoefte passend bij de actuele hoeveelheden en eenheidsprijzen voor de periode 2023-2026. Ook voor de langere termijn (40 jaar) is inzicht gegeven in het benodigd budget op basis van de hoeveelheden, theoretische levensduur, onderhoudscyclus en eenheidsprijzen. De aanpassing van beheerde hoeveelheden, eenheidsprijzen en de huidige prijsontwikkeling in de markt, leidt tot een noodzakelijke budgettoename.

Separaat aan deze nota zal het college voorstellen doen voor de realisatie van de ambities van het coalitieakkoord en de Visie Zoetermeer 2040.

Beoogd effect

Volgende middelen beschikbaar hebben voor de instandhouding van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Zo kunnen we achterstanden, veroorzaakt door de bezuinigingen uit het verleden, verminderen en achterstallig onderhoud voorkomen.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De Beheervisie Openbare Ruimte 2016-2020 in te trekken;
2. De Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 vast te stellen;
3. De kosten van vervanging van beschoeiingen en natuurvriendelijke oevers te activeren, af te schrijven in 40 jaar en op te nemen in de Nota waarderen, activeren en afschrijven;
4. Ten behoeve van het onderdeel vervanging kapitaalgoederen extra Investeringsbudget beschikbaar te stellen: voor 2023 € 2.737.378,-, voor 2024 € 2.797.876,-, voor 2025 € 2.257.877,- en voor 2026 € 2.257.877,-;
5. De uit beslipunt 4 voortvloeiende rente- en afschrijvingslasten (kapitaallasten) in de begroting op te nemen;
6. De kapitaallasten te dekken uit het beschikbare budget in de begroting;
7. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Argumenten

1.1 De budgetten uit de oude beheervisie zijn niet meer actueel.

Daarom zijn in de nieuwe nota de budgetten geactualiseerd. Het beleid uit de oude beheervisie is overgenomen in de nieuwe nota. De nota stelt geen beleidswijzigingen voor, want die volgen later.

2.1 Om budget te verkrijgen in 2023-2026 voor beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, is het noodzakelijk de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 vast te stellen.

Zonder de vastgestelde Nota zijn onvoldoende middelen beschikbaar om met name voor wegen en kunstwerken voldoende vervanging en groot onderhoud te plegen.

2.2 Naar aanleiding van gehouden inspecties en analyse van de inspectiegegevens zijn achterstanden in de vervanging en groot onderhoud van wegen en kunstwerken geconstateerd.

De Nota beschrijft deze achterstanden en wat voor de jaren 2023-2026 budgettair nodig is om de achterstanden terug te dringen. Om de achterstanden weg te werken, waarbij de totale achterstand daalt tot de norm van <10%, zijn extra investeringen nodig. Wanneer niet besloten wordt tot het beschikbaar stellen van extra investeringsbudgetten bestaat het risico dat achterstanden in het beheer en onderhoud juist oplopen en zelfs achterstallig onderhoud wordt. Bij langdurig en structureel achterstallig onderhoud komt op enig moment de veiligheid in het geding.

3.1 Tot nu toe werden de kosten van vervanging van beschoeiingen en natuurvriendelijke oevers als groot onderhoud behandeld en werden deze niet geactiveerd.

Omdat het over vervanging gaat, is het op basis van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) verplicht deze kosten te activeren. Zodoende worden deze kosten na het raadsbesluit (lineair) afgeschreven over de komende 40 jaar.

4.1 Als gevolg van het activeren van de beschoeiingen en natuurvriendelijke oevers en de achterstanden in de vervanging van wegen en kunstwerken zijn er extra investeringsbudgetten benodigd van in 2023 voor € 2.737.378,-, in 2024 voor € 2.797.876,-, in 2025 voor € 2.257.877,- en in 2026 voor € 2.257.877,-.

De reden dat dit krediet aangevraagd wordt is omdat, zoals ook in de inleiding reeds aangegeven, de kwaliteit van een deel van de objecten van onvoldoende kwaliteit is. Dit naar aanleiding van in 2020 gehouden inspecties die in 2021 zijn geanalyseerd.

5.1 en 6.1 Het bovengenoemde krediet wordt geactiveerd en zorgt voor een last op de exploitatie volgens onderstaande schema.

Als voorbeeld zijn de jaren 2023 t/m 2027 in beeld gebracht. De gelijkblijvende kapitaallasten worden in 40 jaar lineair afgeschreven. De rentelasten lopen in 40 jaar terug naar 0.

6.1 Door de begrotingswijziging vast te stellen zullen de budgetten per asset beschikbaar zijn voor het uitvoeren van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte

Kanttelingen

2.1 Bij het niet tijdig vaststellen van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 ontstaan tekorten op de beschikbare onderhoudsbudgetten voor de bestaande voorzieningen.

Dit kan tot gevolg hebben dat bij de begrotingsbehandeling in 2023 (tussenbericht) tekorten op de begroting gemeld worden.

Financiën

De financiële gevolgen van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	2023		2024		2025		2026	
	Investeringen	Exploitatielasten	Investeringen	Exploitatielasten	Investeringen	Exploitatielasten	Investeringen	Exploitatielasten
Wegen	€ 6.325.000	€ 2.794.597	€ 6.325.000	€ 2.940.674	€ 6.325.000	€ 3.197.733	€ 6.325.000	€ 3.262.966
Kunstwerken	€ 969.499	€ 2.981.251	€ 230.000	€ 2.899.192	€ 230.000	€ 2.434.771	€ 230.000	€ 2.038.011
Openbare Verlichting		€ 1.387.047		€ 1.243.919		€ 1.170.263		€ 1.170.263
VRI		€ 630.683		€ 630.683		€ 384.558		€ 384.558
Beschoeingen	€ 990.000	€ 149.650	€ 990.000	€ 149.650	€ 990.000	€ 214.000	€ 990.000	€ 214.000
Water		€ 148.201		€ 148.201		€ 389.241		€ 148.201
Bomen		€ 1.515.991		€ 1.515.991		€ 1.591.647		€ 1.591.647
Groen		€ 723.120		€ 843.640		€ 964.160		€ 1.084.680
Spelen		€ 563.641		€ 563.641		€ 563.641		€ 563.641
Straatmeubilair		€ 122.000		€ 226.764		€ 122.000		€ 679.120
Totaal Benodigd	€ 8.284.499	€ 11.016.182	€ 7.545.000	€ 11.162.356	€ 7.545.000	€ 11.032.016	€ 7.545.000	€ 11.137.088
Budget	€ 5.547.121	€ 11.016.182	€ 4.747.124	€ 11.162.356	€ 5.287.123	€ 11.032.016	€ 5.287.123	€ 11.137.088
Afwijking	€ -2.737.378	€ 0	€ -2.797.876	€ 0	€ -2.257.877	€ 0	€ -2.257.877	€ 0

Voor de uitgaven van vervanging die mogen worden geactiveerd is een extra krediet noodzakelijk voor 2023 € 2.737.378,-, voor 2024 € 2.797.876,-, voor 2025 € 2.257.877,- en voor 2026 € 2.257.877,-. Dit kapitaalskrediet leidt vanaf 2024 tot jaarlijkse lasten voor rente en afschrijving.

In de Perspectiefnota 2023 is in Programma 3 extra budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud van de openbare ruimte, voor 2023 t/m 2026 blijven de exploitatielasten van deze Nota Onderhoud Openbare Ruimte binnen het beschikbaar gestelde budget. De rentelasten kunnen gedekt worden binnen programma Overzicht Algemeen Dekkingsmiddelen.

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Het raadsbesluit wordt elektronisch bekend gemaakt in het Gemeenteblad.

Duurzaamheid

De praktische uitwerking van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte, gebeurt via operationele beheerplannen, waarin duurzaamheid wordt meegewogen bij groot onderhoud en vervanging. Ook bij de voorstellen die verband houden met de ambities uit het coalitieakkoord en de Visie Zoetermeer 2040 wordt nader ingegaan op het verbeteren van de duurzaamheid.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Bij groot onderhoud en vervanging doen we aanpassingen voor toegankelijkheid op locaties en routes met een hoge gebruiksdruk. Deze maatregelen en voorzieningen zijn gericht op de doelgroep:

1. Met een visuele beperking, zoals geleide lijnen, markering van obstakels en leuningen op trappen, aangepaste verlichting (sommige LED knippert te veel) en voldoende contrasten in de openbare ruimte
2. Die afhankelijk is van rolstoel, rollator, scootmobiel of met een kinderwagen. Daarbij zijn aanpassingen noodzakelijk zoals, gehandicapte parkeerplaatsen, routes met een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau van bestrating, voldoende verlaagde banden bij trottoirs en voldoende hellingbanen en voldoende obstakelvrije breedte van trottoirs.

We gebruiken hiervoor de CROW-publicatie 337; Richtlijn toegankelijkheid (boven CROW-richtlijnen beeldkwaliteit m.b.t. maximale oneffenheid bestrating). Waar nodig vullen we deze aan door ervaringsdeskundigheid van de Toegankelijkheidsraad en/of expertisebureaus.

Goede toegankelijkheid is het uitgangspunt en ook hiervoor geldt dat er separate voorstellen komen in het kader van het coalitieakkoord en de Visie Zoetermeer 2040.

Rapportage en evaluatie

Via de begrotingscyclus.

Planning

- Besluitvorming in de raad in november 2023
- Publiceren besluit Nota Onderhoud Openbare Ruimte na besluitvorming door de raad.